

Maak mij, HEER, met uw wegen vertrouwd, leer mij uw paden te gaan. Wijs mij de weg van uw waarheid en onderricht mij, want U bent de God die mij redt, op U blijf ik hopen, elke dag weer.

PSALM 23: 4-5 (NBV21)

Ontdek meer wandeling op
podwalks.izb.nl

De **IZB-Podwalks** zijn een nieuw initiatief om op een laagdrempelige manier over de God van de Bijbel, om van het evangelie te delen. Tijdens een wandeling leiden we mensen langs bijzondere plekken in een stad, dorp of wijk. We nodigen hen uit om even stil te staan, te luisteren, en met open ogen te zien en horen wat er op die plekken is gebeurd of nog steeds gaande is.

IZB PODWALKS

Amsterdam

De Jordaan

IZB Podwalk: Amsterdam (de Jordaan)

1. Welkom in Amsterdam!

Noorderkerkstraat 14

Welkom in Amsterdam, welkom in deze prachtige wijk, de Jordaan. Vandaag wandel je langs plekken van geloof, hoop en liefde, zoals deze prachtige gevelsteen aan de voet van de Noorder en aan het begin van de wandeling ons al vertelt. Door middel van audiofragmenten zul je in het bijzonder stilstaan bij plekken van hoop, want bij geloof en liefde kan iedereen zich wel iets voorstellen, maar de hoop blijft toch een beetje ongrijpbaar. Wat bedoelen we eigenlijk als we het hebben over hoop? Ik zou daar nu veel over kunnen zeggen, maar toch ga ik dat niet doen. We gaan gewoon aan de wandel, en hopelijk... ontdek je het al wandelend, al kijkend en luisterend. Want als je goed om je heen kijkt en je ogen en oren opent, kom je op tal van plekken iets van die hoop tegen. In een ontmoeting die je misschien zult hebben met een vreemde, in een lach van een kind, in een eend met haar kuikentjes in de grachten, in de blauwe regen die tegen de gevels opgroeit, in de verhalen die de vele gevelstenen ons vertellen, en op tal van andere manieren en plekken. Hoop. Het is misschien ongrijpbaar, maar tegelijkertijd zó dichtbij. In het prachtige gedicht 'Het kleine meisje van de hoop' wordt er het volgende over gezegd:

Wat me zo verwondert, zegt God, is de hoop.

Daar ben ik van ondersteboven.

*Ze zien toch wat er in de wereld allemaal omgaat
en ze geloven dat het morgen allemaal omslaat.*

*Wat een wonder is er niet voor nodig
dat zij dat kleine hoopje hoop nooit als overbodig ervaren
maar met voorzichtige gebaren*

*in hun hand en in hun hart bewaren,
een vlammetje dat keer op keer weer
wankelt en dreigt neer te slaan
maar altijd weer weet op te staan,
en nooit wil doven.*

We wensen je een hele mooie en hoopvolle wandeling toe!

2. THDV

Willemsstraat 33

Op nummer 33 van de Willemsstraat vind je Tot Heil des Volks (THDV). Deze beweging is in 1855 opgericht door dominee Jan de Liefde, en geeft sindsdien een stem aan kwetsbare groepen in Nederland, denk aan daklozen, prostituees en verslaafden, en aan hen die verlangen naar een nieuwe, frisse start, maar waarvoor er vaak geen ruimte is in de samenleving. Tot Heil des Volks biedt kwetsbaren in de samenleving een tweede kans, of een derde, of vierde, net hoe vaak mensen het nodig hebben. Er is ruimte voor de persoon als geheel, welk verhaal hij of zij ook met zich meedraagt, en er wordt gezocht naar sprankjes hoop, naar daar waar het nieuwe begin zich al aandient en waar Tot Heil des Volks kan helpen om dat nieuwe begin door te zetten. Zo is er een winkel met tweedehands kleding en handgemaakte producten waar vrouwen met afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring kunnen opdoen en daarmee ook hun zelfvertrouwen kunnen opbouwen. Of wat denk je van de 250 maaltijden die wekelijks worden gekookt en uitgedeeld aan daklozen? Aan tafel is er ruimte voor iedereen, wie je ook bent en hoe het leven ook gelopen is.

*Voor ieder van ons een plaats aan de tafel,
voor ieder van ons schoon water en brood,
een veilige plek, een plaats om te schuilen,
een plaats in Gods licht als tafelgenoot.*

3) Hoop

Palmgracht 33

De gevelsteen op het huis aan de Palmgracht getuigt van hoop. De hoop wordt vaak afgebeeld als een anker. Het anker was en is voor schippers een teken van veiligheid, een veilige haven, een vast punt in de storm. Voor de eerste bewoner van dit huis, scheepsman Jan Jacobsz, was het anker dus een bekend beeld, een beeld van hoop. Hoop is iets ongrijpbaars, en tóch is ze er. Als je deze wandeling vervolgt, denk dan eens na over de vraag wat hoop voor jou betekent. Misschien heb je daar al een duidelijk antwoord voor jezelf op, misschien weet je helemaal niet wat je je bij hoop voor moet stellen. Maar misschien wordt er wel iets van hoop zichtbaar en merkbaar als je al wandelend je weg vervolgt.

4) Raepenhofje

Palmgracht 12

Vondel dichtte over het Raepenhofje:

*“Pieter Raep, de Trezorier,
Boude uit mededogen hier
’t Weduwen- en Weezenhof;
Men gebruik’ het tot Godts lof.”*

Boven de ingang die leidt naar de binnenplaats van het Raepenhofje hing vroeger een bord met de tekst: “Salig syn de Vreedsame, want sy sullen Godts kinderen genaamt worden.” (Mattheüs 5:9) Helaas is dit bord met de restauratie verdwenen.

Wat ook verdwenen is, is de letter L op de deurposten in het Raepenhofje. Dit is de L van lidmaat. De mensen die dit op de deurpost hadden staan schonken geld aan de diaconie. Zo wisten de diakenen waar ze met de collectebus aan konden kloppen. Het geld dat de diakenen ophaalden ging naar de weduwen en wezen. Zo werd er naar elkaar omgezien en voor elkaar gezorgd. Het is zoals Johnny Jordaan zong: *“We voelen ons verbonden met elkander. Want zit je in de zorgen of in de ratsmodee, dan helpt de een zoveel ie kan de ander. Zo zijn de Jordanezen, ze leven met je mee.”*

5) Tichelkerk

Lijnbaansgracht 47

Eind 2024 schreef AT5, de nieuwszender van Amsterdam, een artikel over de trend die wordt waargenomen in de samenleving dat religie steeds meer in trek is, voornamelijk bij de jongere generaties. Al decennialang gaan Amsterdammers minder vaak naar een christelijke kerk of een ander gebedshuis, maar opvallend genoeg vlakt die dalende trend nu af en lijkt er zelfs sprake van een kleine opleving. Veel mensen zijn op zoek naar zingeving, naar een bepaalde houvast en verbinding in hun leven, en het geloof doet daarin weer helemaal mee als speler in die zoektocht naar zingeving, als mogelijke optie om te onderzoeken. AT5 interviewde een aantal jonge mensen die de weg naar het geloof voor het eerst of opnieuw hadden gevonden. Eén van deze geïnterviewde jongeren zei over het geloof dat hij kort geleden had ontdekt: “Huizen zijn ontzettend duur, boodschappen zijn niet te betalen, het is overal oorlog. Het geloof helpt mij bij het vinden van hoop.”

Je staat nu bij de van oorsprong Rooms-katholieke kerk. Deze kerk werd gebouwd in 1912 en wordt in de volksmond de Tichelkerk genoemd. Sinds 2006 is deze kerk de vaste plaats van de Orthodoxe Parochie van de Heilige Nikolaas van Myra. Mocht de kerk open zijn is het zeker een aanrader om eens binnen te kijken en stil te staan bij wat deze plek met je doet. Afgelopen jaar zijn er in deze kerk maar liefst 51 jonge mensen gedoopt of toegetreden. Een enorm aantal waar we ons ontzettend over verwonderen. Het is hoopvol, dat steeds meer mensen de weg weten te vinden naar plekken als deze, plekken om samen te ontdekken, te leren en te vieren in een wereld waar de hoop zo vaak lijkt te ontbreken. Heb jij zo’n plek in je leven, om even op adem te komen en iets van hoop in je leven te vinden?

6) De vier jaargetijden

Karthuizersstraat 11

“De Karthuizerstraat loopt niet helemaal evenwijdig aan de andere Jordaanstraten, misschien was het je al opgevallen op de plattegrond. Dit komt omdat deze straat het overblijfsel is van de zuidelijke gang van het vroegere

Karthuizerklooster. Dit klooster bevond zich oorspronkelijk buiten de stad, maar is opgeslokt door de steeds verder uitdijende stad en uiteindelijk ook verdwenen. Deze straat, de speeltuin en het Karthuizerhofje herinneren ons nog aan de tijd dat het klooster hier stond. De speeltuin bevindt zich nu op de plek waar vroeger de kloosterbegraafplaats was. Daar waar mensen begraven werden, spelen nu kinderen in de bloei van hun leven. Dat contrast, dat herken je misschien wel in het leven. Oud en nieuw, verdriet en vreugde, dood en leven, het ligt vaak heel dicht bij elkaar.

Misschien ken je de 'Vier Jaargetijden' van Vivaldi wel. De vier jaargetijden, de lente, zomer, herfst en winter. Het inspireerde Vivaldi tot het schrijven van vier vioolconcerten. Concerten die behoren tot de populairste werken uit de klassieke muziek. Maar de vier jaargetijden waren niet alleen een inspiratie voor Vivaldi. Als je kijkt naar huizen op nummer 11 tot 19 zie je dat deze huizen elk vernoemd zijn naar een van de seizoenen.

Als we verder lopen komen we langs het Karthuizerhofje, of het Huiszittenweduwenhof. Zoals die laatste naam het al zegt woonden hier vanaf 1651 weduwen. Zij mochten hier vrij wonen en kregen een tarwebrood, een stuk kaas en een paar stuivers per week. Om zichzelf warm te houden kreeg het hele hofje 30 ton turf per jaar. En het enige dat de weduwen voor dit alles terug moesten doen is zich netjes gedragen. Van de 104 oorspronkelijke woningen bleven er na de renovatie in 1986 nog 65 over. Een prachtig plekje in Amsterdam, waar je de stilte van het oorspronkelijke klooster nog een beetje terug kunt vinden."

7) Koning David

Lindenstraat 4, 6 of 7

"David, een herdersjongen, de jongste van de familie. Maar uitgerekend hij werd uitgekozen om koning te worden. De gevelstenen die te vinden zijn in deze straat beelden een muzikale David uit. Als koning Saul, die regeerde toen David nog jong was, sombere gedachten had, kwam David en bespeelde hij zijn lier, een voorloper van de harp. Wat David precies voor Saul gespeeld heeft weten we niet, maar wel dat het Saul goed deed. Naast dat David muziek speelde, schreef hij ook liederen. Lofliederen, klaagliederen, hij kon er zijn diepste emoties en verlangens in kwijt.

Luister eens een van die liederen, die we Psalmen noemen, Psalm 23 bijvoorbeeld, één van de bekendste liederen die David geschreven heeft."

8) Kloven overbruggen

Westerstraat 118/120

Als je in de richting van de Tweede Boomdwarsstraat kijkt, zie twee cafés: Het Monumentje aan je linkerhand, en de Blaffende Vis aan je rechterhand. Café het Monumentje is een typische bruine kroeg waar de gekookte eitjes op de bar te vinden zijn, waar je het zand op de vloer tussen je vingers kunt voelen en waar je je door de Amsterdamse hartelijkheid misschien wel meteen op je gemak voelt. De Blaffende Vis aan je rechterhand is een café die overdag vaak vol zit met yuppen, kunstenaars en expats, en die 's avonds een grote aantrekkingskracht uitoefent op studenten, een plek waar regelmatig een avondje wordt doorgezakt. We nodigen je uit om zo meteen eens een kijkje te nemen in beide cafés. Let op wat je ziet, hoort, en ruikt. Wat valt jou op? Zijn de verschillen merkbaar?

Dat wat je hier ziet, een straat met aan weerszijden een café met bezoekers van heel andere pluimage, is typerend voor de twee bubbels die we in de Jordaan tegenkomen, de bubbel van de yuppen, en de bubbel van de Jordanezen. Maar niet alleen in de Jordaan of in Amsterdam, in de hele samenleving zijn bubbels als deze te vinden. Verschillende groepen mensen die in dezelfde straat, hetzelfde dorp of dezelfde stad leven, maar waar een enorme kloof tussen is ontstaan, als de straat tussen de cafés die maar moeilijk te overbruggen lijkt.

Als kerk gaan we de uitdaging aan om elkaar in alle kwetsbaarheid te zien, naar elkaar te luisteren en de verbinding aan te gaan. Niet dat wij weten hoe het moet of zou moeten, nee, ook in de kerk zijn we soms geneigd ons terug te trekken in onze eigen, vertrouwde bubbel en hebben we anderen nodig om ons daaruit te trekken. Maar we geloven ook dat de kerk een mooie oefenplaats is waar kloven overbrug kunnen worden, waar we met gasten van het Monumentje en de Blaffende Vis samen aan tafel kunnen zitten, waarin we samen het leven mogen delen en samen mogen zoeken naar manieren om de kloven voor eens en voor altijd te dichten.

9) Licht in het duister

Tuinstraat 99-101

'Druk verlichten is ieders plicht, dat geeft in duisternis wat licht'. Deze tekst is te lezen op de gevel van Tuinstraat 99-101. Het lijkt een mooie en hoopvolle boodschap in onzekere tijden. Waar veel mensen druk ervaren, werkdruk, relatiestress, financiële druk, angst voor de toekomst, en zoveel meer, is licht in het duister meer dan welkom. En toch kan dat wat er op deze gevel staat geschreven ook weer als een extra druk voelen, het verlichten van de druk wordt zelfs een 'plicht' genoemd. Jezus sprak ook over licht in de duisternis. Je kunt het teruglezen in Mattheüs 5: 'Jullie zijn het licht voor de wereld. Een stad die op een berg ligt, kán niet verborgen blijven.' Deze tekst wordt vaak aangehaald als het gaat om de vraag hoe we als kerk aanwezig mogen zijn in de wereld, in de stad, in de buurt en voor mensen persoonlijk, als een licht dat niet verborgen kan blijven. Hier in de Tuinstraat wordt het als een plicht benoemd, maar Jezus geeft het niet als een opdracht, Hij zegt: 'Jullie zijn het licht.' Neem als je verder wandelt eens de tijd om na te denken over de vraag hoe jij als licht aanwezig bent in de wereld.

10) 'In liefde bloeiende'

Egelantiersgracht 50

De Jordaan. Hoe komt deze wijk eigenlijk aan haar naam? Een van de verklaringen is dat deze naam komt van het Franse 'Jardin', tuin. Toen de Jordaan ontstond was het namelijk een groene wijk, als een tuin, een fijne plek om te verblijven. De Bloemgracht, de Anjeliërsstraat, de Tuinstraat, de Lindengracht, de Nieuwe Leliestraat, allemaal namen die doen denken aan de bloeiende tuin die de Jordaan was. In de 19e eeuw sloeg echter het verval toe. Er heerste grote armoede, en dat was in de wijk duidelijk te merken. De tuin werd meer en meer een modderpoel, een vervuilde plek waar alleen de allerarmsten, de verschoppelingen, de gehandicapten en de prostituees zich nog bevonden. Van die periode van armoede en verval is tegenwoordig niet veel meer te merken, al blijven bijvoorbeeld armoede en eenzaamheid wel thema's die spelen.

Bekijk de gevelsteen aan de Egelantiersgracht 50 eens goed. Voor het ontwerp van deze gevelsteen heeft Jan Hilbers een 17de-eeuwse prent als uitgangspunt

genomen. Op deze prent zie je Jezus aan het kruis afgebeeld, temidden van een bloeiende tuin. 'In liefde bloeiende', staat erbij geschreven. Wat zou dat kunnen betekenen? Zou het kunnen betekenen dat we door de liefde die we ontvangen, en waarvan het kruis het grootste teken is, tot bloei kunnen komen?

Als we kijken naar Jezus is Hij bij uitstek degene door wie anderen tot bloei kwamen, en nog steeds komen, zelfs, of misschien juist wel, de meest kwetsbaren. Jezus zag de mensen die veracht werden door de samenleving. Armen, gehandicapten, prostituees, Jezus zag hen zoals ze écht waren, Hij bevond Zich tussen hen, Hij had hen lief, raakte hen aan met die alles veranderende liefde, en liet hen tot bloei komen.

Als je nu met deze ogen naar de Jordaan kijkt, zou je kunnen zeggen dat die beweging van bloei ook hier heeft plaatsgevonden. De Jordaan is weer een 'tuin', een fijne en groene plek om te zijn. Maar de beweging die hier heeft plaatsgevonden is tegelijkertijd ook contrasterend met dat wat we bij Jezus zien gebeuren. De Jordaan is opgebloeid door de rijkdom van de stad, met de komst van vele yuppen en expats. En dat terwijl Jezus zich juist bevond tussen de verschoppelingen, de meest kwetsbaren. Dáár liet Hij mensen tot bloei komen. Als je tijdens de rest van de wandeling iets van kwetsbaarheid tegenkomt, op straat, of misschien wel bij jou van binnen, lukt het je dan ook om iets van de bloei te zien die Jezus brengt, om God te zien, juist temidden van kwetsbaarheid?

11) Vrede zij u

St. Andrieshofje (Egelantiersgracht 105)

"Vrede zij met u", zo begroette Jezus zijn leerlingen toen Hij drie dagen na Zijn dood aan hen verscheen. Deze Joodse vredeswens, 'sjalom', komen we vaker tegen in de Bijbel. Het is de groet waarmee God ons begroet, maar ook waarmee mensen elkaar begroetten of afscheid van elkaar namen. En hier, in het één na oudste nog bestaande hofje van Amsterdam, word ook jij begroet met vrede, heelheid, en rust. 'Vrede zij met u.' Ga eens naar binnen in dit hofje, pak even een moment van stilte, van rust, en laat de vrede waarmee je in dit hofje begroet wordt, tot je doordringen.

12) Aan God alle eer

Bloemgracht 116

Zojuist zijn we langs een gedenksteen gelopen, op Bloemgracht 82, voor mensen die zijn gefusilleerd in de oorlog. En dan nu deze gevelsteen op nummer 116: 'God alleen de eer'. Een groter contrast kun je je misschien niet bedenken. En dat kan allerlei grote vragen bij je oproepen. Vragen waar we je geen antwoord op kunnen geven, ook in de kerk niet. Wat we wel kunnen doen is beide werkelijkheden naast elkaar laten staan. Aan de ene kant zien we de pijn en gebrokenheid in de wereld en brengen we dat samen in een gebed naar God: 'Ontferm U.' We hebben iemand om met onze pijn en gebrokenheid naar toe te gaan. En daarmee kiezen we ervoor om niet in de duisternis te blijven maar juist te kijken naar de God van het licht. God loven, temidden van de grootste pijn. Dat is een keuze. Een keuze voor de hoop. Welke tekenen van hoop zie je nog meer terwijl je je wandeling vervolgt?

13) Jakobs droom

Bloemgracht 168

De gevelsteen op nummer 168 beeldt de droom uit die Jakob had terwijl hij in het open veld lag te slapen. Hij zag engelen uit de hemel komen en God Zelf sprak tot hem in die droom. Toen Jakob wakker werd zei hij: 'Dit is zeker, op deze plaats is de Heer aanwezig.' (Genesis 28:16) De aanwezigheid van God, die kun je soms heel onverwachts voelen. Misschien wel als je op een grijze dag het licht door de wolken heen ziet breken. Als de zonnestrallen als een Jakobs ladder (!) een grijze dag verdrijven. Een tijdje terug vroegen we een aantal bezoekers van onze lunchdiensten (die overigens 'Met God aan tafel' heten) naar een plekje in de stad waarvan zij konden zeggen: 'Ik wist het niet, maar op deze plaats is de Heer aanwezig.' De één nam ons mee naar een café, de ander naar een speeltuin, een derde hier naartoe, naar de Bloemgracht. Hele alledaagse plekken, maar tóch bijzonder, omdat deze mensen er onverwachts iets van God zagen. Van welk plekje waar jij regelmatig komt zou je kunnen zeggen: 'Dit is zeker, op deze plaats is de Heer aanwezig'?

14) Hoop

Bloemgracht 20

Tekenen van hoop: we zijn ze al eerder tegengekomen, en ook hier, op Bloemgracht 20 is er weer één. De duif met een olijftakje, een teken van leven terwijl de aarde onder water stond. Noach zat met zijn gezin in de ark, en zag naast water verder niets. De duif kwam terug met een jonge olijftak, een teken voor Noach dat het water was gedaald en dat er dus hoop was. Heb jij wel eens een teken van hoop gekregen in een situatie waarin je niet wist hoe het ging aflopen?

15) Welkom terug

Noordermarkt

Je bent weer terug bij de Noorderkerk. We hopen dat je een mooie wandeling hebt gehad. Een wandeling waarin je misschien meer hebt ontdekt van hoe mooi de Jordaan is, hoe je soms verrassende verhalen en verborgen pareltjes tegen bent gekomen, maar ook hoe je tekenen van geloof, hoop en liefde terugvindt. De Noorderkerk wil ook zo'n plek van geloof, hoop en liefde zijn. Je bent van harte welkom om het leven met ons te delen, maar ook om er gewoon te zijn. Er te zijn met je vragen, je twijfels, je vreugde en verdriet, je geloof en ongeloof. Je bent welkom om te delen en te ontvangen!

Ontdek alle wandeling op
podwalks.izb.nl

